

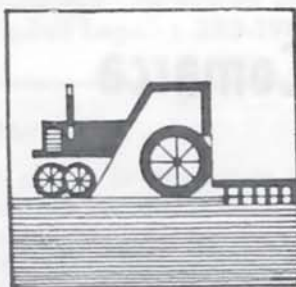
La Palanca

INFORMATIU D'ARTESA DE SEGRE I COMARCA

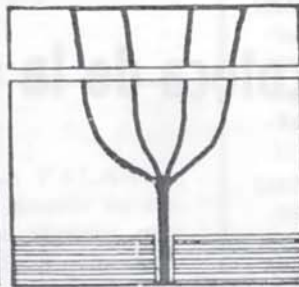
Preu: 70 ptes.

Agost 1982

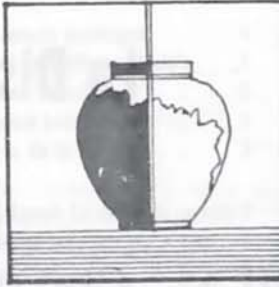
N.º 8

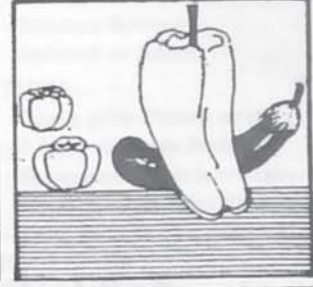
maquinària
i
vehicles

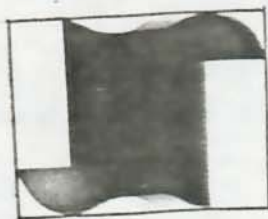
artesanía
comarcal

productes
agropecuaris

fruits
del camp

BANESTO

BANCC ESPANYOL DE CRÈDIT

La més gran organització bancària al
servei d'ARTESA DE SEGRE i Comarca

Ctra. de Ponts, 19 - Telèfon 40 02 01

ARTESA DE SEGRE

NEW STUDY

La Discoteca de la Comarca

Sant Antoni M.º Claret, s/n.

ARTESA DE SEGRE

LA PALANCA

Informatiu d'Artesa de Segre i Comarca

CONSELL D'ADMINISTRACIÓ:

Pere Blanch i Rebolleda
Joan Clúa i Caubet
Josep M.º Castellana i Prats
Josep M.º Martínez i Casas
Miquel Ortíz i Vibian
Ramon Regué i Montserrat

CONSELL DE REDACCIÓ:

Joan Aranés i Clúa
Jaume Cardona i Vila
Alfons Durany i Plà
Jaume Farrando i Alés
Bartomeu Jové i Serra
Jesús Santacreu i Amigó
David Saura i Gasset
Josep M.º Solans i Farré
Lluís Trepà i García
Eusebi Pastoret i Jordana
— d'Assoc. de Jubilats
Joan Camats i Vibian
— de Club de Lectures
Miquel Ortíz i Vibian
— de C. E. Artesa de Segre
Francesca Solé i Caubet
— de La Dàlia Blanca
Pere Blanch i Rebolleda
— de Museu Arxiu Comarcal de La Noguera
Angel Guiu i Bandé
— de l'Orfeó Artesenc
Ignasi Mases i Armengol
— de Unió Escocs d'Artesa
Ramon Giribet i Boneta
— d'Grupament Escolta

RAO SOCIAL:

C/. Escoles
Adreça postal: Apartat n.º 30

FOTOGRAFIA:

Foto Joan
Foto Sisquet

IMPRIMEIX:

NOGUÉS - Artesa de Segre
Dipòsit Legal: L-283-1981

NOTA:

El consell de redacció de LA PALANCA, vol posar en clar que la Revista només és responsable dels escrits que no van signats, puix el que signa és responsabilitat del que escriu.

Així mateix s'acceptaran treballs signats amb pseudònim, però LA PALANCA ha d'ésser sabedora del nom real de l'autor

La Palanca

EDITORIAL

LA FIRA EN EL TEMPS

La «Fira», com la major part de les manifestacions humanes, tenen un «temps» que els és característic, i que d'acord amb uns condicionants socials i econòmics, li configuren, vulguem o no, la seva pròpia dinàmica.

I aquest podria ser el cas de la Fira de Sant Bartomeu.

Així des de temps immemorials ha estat motiu de trobada comercial per gent llesta pel tracte, que en alguns casos igual podies sortir enfirat com ensarronat.

La gentada que acudia a Artesa per Sant Bartomeu era realment important. No n'hi havia prou per encabir-la en les dues fondes tradicionals com «La Palma» i la del «Manel», que cases particulars aixoplugaven des de la vigília als forasters. Aquestes hosteries eren «Cal Mussoles», «Cal Tomàs del Vi» i «Ca la Cinta», que adhuc disposaven de quadres pels animals, vehicle de transport més ordinari dels visitants.

Personatges a tenir en compte de la Fira eren: «Els Xariatans», «Els Faixeros», «Els Alleros de l'Aragó», «Els Torronaires», «Els Mantaires», i per acabar una llista inacabable, i no com a venedors individuals, sinó com a gremi mereixen un tractament especial «Els gitanos», que sense dubte eren l'ànima de la «Fira».

Els gitanos venien en caravanes des de tot arreu. Era tradicional per a ells fer les cerimònies de bodes a la Fira de Sant Bartomeu. Tiraven el tupi enlaire, i començaven a cantar, palmejar, tocar guitarres i ballar fins a la matinada, davant la mirada bacabadada dels artesencs. Tenien capdavanters com el «Manco» que gaudia de prestigi i poder dins la seva comunitat, i altres que tenien una certa anomenada, com «el Gat» i «el Conill». Eren força lluents com a tractants de mules, doncs la vigília de la Fira les portaven a la seclia, les netejaven, curaven i xollaven, i l'endemà juraven pels seus avantpassats que eren mules joves i treballadores. Tenien una certa ètica professional, i si algú en sortia enredat, no podia deixar de reconèixer que l'havien ensarronat amb gràcia.

Així les antigues fires de compra venda de carros, animals i objectes diversos han anat evolucionat fins a la Fira d'enguany. «La Palanca» vol adherir-se a aquesta manifestació multitudinària, on el meló sembla ser el producte rei, a l'ensens que la maquinària, l'artesanía, la manufactura alimentària i els altres fruites del camp. Val a dir que un any més la Fira ha estat possible mercès a l'esforç de les entitats d'Artesa i a l'ajuda desinteressada d'algun particular que des d'aquestes pàgines agraïm.

SUMARI

	Pàg.		Pàg.
EDITORIAL	3	ASSOCIACIONS:	
LOCAL:		- La Dàlia Blanca	15
- Informació Municipal	4	- Biblioteca Molluquer	15
- Recull de Buletins Oficials	4	- Associació de Jubilats	15
- Agenda Ciutadana	5	CULTURA:	
- Noticiari Local	5	- Cubells, poble d'interés turístic	17
- La Veu de la Comarca	5	- II Premi «Terres de Ponent»	17
CAMP:		- Nomenament Cap de Servels Cultura	17
- Món Agrari: La collita de cereals	7	- Retalls d'Història: l'Estat del Ferro	19
- Un clima més just per a tots	7	- Artesa de Segre a Expocultura-82	19
- Els melons	9	HUMOR DE SECA	20
IN MEMORIAM	9	FESTES A LA RODALIA	21
OPINIÓ: Arquitectura monumental		ESPORTS:	
a Alió de Balaguer	11	- III.ª Nit de Futbol Federat Lleidatà	22
ARTESA DE SEGRE AMB DADES	12 i 13	- I.ª Campionat Social de Futbol-Sala	22
FIRA DEL MELÓ	14	CARTES A LA REDACCIÓ	22

Informació Municipal

Contestant a l'escrit signat per «Un contribuent d'Artesa» aparegut en el número 7 de la revista LA PALANCA de la seva digna direcció, «referent al repetidor de TVE» per una millor claredat de la situació i pel coneixement dels lectors de la revista i veïns de la ciutat, hem de puntualitzar el següent:

Primer: El Reial Decret, a que fa referència el dit escrit, núm. 3.271/81, data 13-XI-81, referent a dotació de reemissors de TVE en el medi rural, fou publicat en el «BOE» núm. 9, d'11 gener 1982, data que marca l'inici de tot el procés que estableix el nomenat Decret, marcant les següents etapes:

A) Les Diputacions Provincials que desitgin acollir-se al Pla a que es refereix l'article anterior, elaboraran en el termini de sis mesos, després de la publicació del present Reial Decret, un programa de necessitats que haurà d'aprovar-se per les Comissions Provincials de Col·laboradors de l'Estat amb les Corporacions Locals, durant el termini de quinze dies després de la seva recepció (art. 2,1).

B) Les Comissions Provincials de Col·laboració de l'Estat amb les Corporacions Locals trametran a l'Ens Públic de RTVE els programes de necessitats de les Diputacions Provincials, una vegada han estat aprovats (art. 2,2).

C) L'Ens Públic de RTVE vistos els diferents programes de necessitats farà un Pla General de dotacions de reemissors de televisió (art. 3,1).

D) L'Ens Públic de RTVE abans del 30 de novembre de cada any, farà saber a les Comissions Provincials de Col·laboració de l'Estat amb les Corporacions Locals el programa d'instal·lacions a realitzar durant l'any següent.

Vist tot l'anterior, una cosa queda ben clara: no es podran realitzar instal·lacions de reemissors acollint-se al dit Reial Decret, abans de l'exercici 1983.

Ara bé, la Diputació Provincial de Lleida decideix que el 50 per cent que havia d'aportar al nomenat Pla, l'anticiparia a tots aquells reemissors que s'haguessin instal·lat abans de l'anomenada data. L'Ajuntament d'Artesa va demanar al seu dia, dins del termini legal i amb un gran marge de temps, la inclusió en el Pla, sol·licitud que fou acceptada per la Diputació Provincial. I com que els equips a instal·lar,

segons els projectes que té l'Ajuntament en el seu poder, havien d'ésser homologats precisament pels Serveis de TVE i a pesar de totes les gestions realitzades per l'Ajuntament no va ésser possible la instal·lació del reemissor de 5 W. que està ordenat en el projecte tècnic de RTVE.

I sota aquestes circumstàncies, és en la sessió de l'Ajuntament en Ple, a que fa referència l'autor de la carta a la Redacció, publicada per aquesta revista, la Corporació Municipal, tenint en compte totes les circumstàncies que hi havia i davant la necessitat apremiant de dotar a la ciutat d'un servei tan imprescindible com el de la televisió, acorda: arreglar el camí d'accés al Castellot; reparar la línia d'electricitat que porta l'energia al post repetidor, i la construcció de la caseta que ha d'albergar els equips del reemissor; així com la instal·lació de dos equips de reemissió de VHF i UHF, de 15 W. de potència, per un import de sis-cents mil pessetes perquè es pogués veure la TVE pels dos canals, i al mateix temps continuar treballant per l'obtenció d'un reemissor de 5 W. de conformitat amb els projectes tècnics de RTVE; i quant aquest reemissor estigui instal·lat, portar la torre actual i els equips que s'han instal·lat a un altre indret del municipi perquè així quedi cobert tot el terme municipal.

Respecte a les despeses realitzades, aquest Ajuntament ha de manifestar i fer públic el següent:

L'acondicionament dels accessos, la instal·lació de la línia elèctrica fins el reemissor, i la caseta que ha d'albergar els mateixos, ho haurà de pagar directament l'Ajuntament; no obstant, l'Ajuntament va demanar a la Diputació Provincial que el 50 per cent de les despeses que s'han fet siguin subvencionades al seu càrrec, de manera que s'ha aconseguit que la despesa que havia de fer l'Ajuntament, per les obres anteriors quedin rebaixades en un 50 per cent; també s'ha de dir que totes les obres s'han fet conforme amb la normativa dels serveis de RTVE, per la instal·lació del reemissor de 5 W. que està demanat i inclòs en el programa per posts reemissors que té elaborat la Diputació i que definitivament serà el que s'ha instal·lat.

L'AJUNTAMENT

Qui et dirigeix Artesa? Trista de tu!

Qui amb aquestes paraules acabava la carta signada, publicada a LA PALANCA número 7, en la secció «Cartes a la Redacció», va aconseguir fer-me en el més sensible de la meua persona. Amb quin propòsit? Defensar Artesa?...

Per contestar a una sèrie d'inexactituds hauria d'escriure molt i clarament perquè m'entengués tothom, amb la seguretat que conduiria a més polèmica. Encara que sigui amb perjudici personal, prefereixo callar, no vull entrar en absurdes discussions que no conduïrien a res.

Qui em concix, crec que sap molt bé quina és la meua tasca per Artesa de Segre, i no des de la meua presidència del Municipi, sinó de tota la vida, i sempre, crec, el meu comportament ha estat el d'un ciutadà responsable.

Que els esforços i el pensar siguin diferents a les realitats, de vegades és normal, quan a pesar de la voluntat esmerçada els resultats no són els desitjats.

VICENT ROCA (Alcalde)

Recull de Butlletins Oficials

«Diari Oficial de la Generalitat». Núm. 237 (2-VII-1982). Departament de Comerç i Turisme.

Correcció d'errada a l'Edicte de 31 de març de 1982 sobre acords de la Comissió de Preus de Catalunya (DOG núm. 219, p. 1.041, de 30-IV-82): A l'esmentat Edicte, publicat al DOG núm. 219, 30-IV-82, a la pàgina 1.043, punt 13), «Exp. LI-8/82, Ajuntament d'Artesa de Segre», on diu: «Consums superiors a 6 m.³/mes: 18 ptes./mes», ha de dir: «Consums superiors a 6 m.³/mes: 18 ptes./m.³».

AGENDA CIUTADANA

Naixements:

Núria Lanchas i Papell
Anna Oriola i Ribó

Defuncions:

Dolors Tarré i Masanes (Alentorn)
Marcel·lí Rebolleda i Riart

Casaments:

Ramon Pascuet i Castells (Foradada) amb
Montserrat Rius i Codina (Tornabous)

NOTICIARI LOCAL

Entre totes les possibilitats que se li obren al jove durant els mesos de vacances, el campament és una de les més conegudes. Allí es trobarà vivint durant 15 dies amb altres joves en un tipus de relació no habitual.

Es una forma diferent de convivència. La natura és el marc, i les marxas, acampades, la nàutica, el piragüisme, etc., les activitats que complementen l'ocupació vacacional.

Artesa de Segre, durant la segona setmana de juliol semblava una verdadera caldera bullint. Les altes temperatures que darrerament hem tingut han sigut considerades pels experts en climatologia com la «calor del segle».

Concretament, a la nostra ciutat, els dies 6 i 7 de juliol, va superar els 50 graus de temperatura, vist al termòmetre de la gasolinera, tenint tota la setmana una mínima de 35 graus i una màxima de 45 a 50 graus.

L'estiu, se'ns ha presentat vertaderament calorós i aquí a Artesa, amb la xafogor es fa bastant insuportable.

La benedicció de sant Cristòfol, que es va fer el diumenge dia 11 de juliol al migdia, davant l'Ajuntament, es veié amb molta més aflluència de cotxes que l'any passat. Tots els vehicles portaven els respectius ornaments per a beneir-lo i demanar la protecció a sant Cristòfol de qual-sevol accident.

Hem de deixar de costat, definitivament, aquesta fe cega en sant Cristòfol i en la nostra pròpia sort, per a conduir de forma responsable i civilitzada, única manera d'evitar la major part dels accidents, aquells que són produïts pel factor humà.

Després de l'anguniosa calor que estem patint i de la falta d'aigua pel nostre camp, ens trobem que el riu Segre baixa pràcticament sec; això ens acaba de desmoralitzar, fins i tot correm el risc de contaminació i mals olors.

Tant de bo un any d'aquests puguem veure el

riu Segre tal com ens mereixem, amb un bon cabal.

S'estan desenvolupant a les piscines municipals de la nostra ciutat, uns curssets de natació, organitzats pel Consell Local d'Esports i amb la col·laboració dels monitors de la Federació Espanyola.

La inscripció ha estat força nombrosa, essent 90 el nombre de curssetistes tant nens com nenes, repartint-se en tres torns, des de les 10 del matí fins l'una del migdia, del 8 al 31 de juliol.

El bon companyerisme i el respecte als altres ha estat una de les qualitats més destacables.

Ara doncs, aquesta quitxalla podrà fer front a una sèrie de dificultats que tenien abans de començar el curset.

Endavant futurs nadadors!

Puntualització:

Dins l'escrit i comentari de Corpus del mes passat, vàrem posar, (referent als altars) que se n'havien fet tres, quan en realitat eren quatre, a l'oblidar-nos de ficar-hi el del carrer bisbe Bernaus. Amics lectors demanem disculpes per aquesta anomalia. Gràcies.

Josep M. SOLANS

LA VEU DE LA COMARCA

FORADADA

El dia 4 de juliol s'inaugura la nova piscina local; fou un acte joiós, senzill i multitudinari. El dia esplèndid i xafagós contribuï a la festa. El públic es banyà a plaer i gratuïtament, i l'espectacle resultà lluït en el bell marc de la nova piscina, d'acurada construcció. Causà una bona impressió el conjunt de l'obra als forasters, que gentilment ens visitaren.

Amb l'arribada de l'aigua a Foradada l'any 1965, s'assolí una fita important pel benestar del poble. Ara, quasi vint anys després, amb aquesta altra realització aconseguim millorar el nivell de vida i gaudir més de la mateixa.

Cal fer esment que la realització de l'obra es deu, en bona part, a l'entusiasme, entrega i dedicació dels membres de la Junta Administrativa local, als que des de les pàgines de LA PALANCA es felicitem de tot cor.

La collita d'enguany podem qualificar-la de bona. La deesa Ceres s'ha mostrat generosa i ens ha permès als pagesos d'omplir els graners.

LAMPISTERIA
INSTAL·LACIONS G.L.P. (Gas)
CALEFACCIO
condec

Josep CALVET

Carretera de Calaf, 58 - 3.er A
Telèfon 46 07 67
PONTS (Lleida)

Escola de Xòfers
i
Autocars

Miró

C/ Les Monges **ARTESA DE SEGRE**

Carnisseria
Cansaladeria
Vedella

Josep Farràs

A/. Maria Anzizu, 2 Telèfon 40 01 06

ARTESA DE SEGRE

MICHELIN

Distribuidor

Ramon Farré

ESTACIO SERVEI

Telèfon 40 03 50 **ARTESA DE SEGRE**

REPORTATGES FOTOGRAFICS I DE LA GRAN NOVETAT ACTUAL DEL VIDEO
A PREUS COM SEMPRE SENS COMPETIDORS

FOTOS SISQUET

Ctra. de Ponts, 1 - Telèfon 40 03 14

ARTESA DE SEGRE

FACIN UNA VISITA I S'EN CONVENCERAN

Món Agrari LA COLLITA DE CEREALS

A la nostra comarca la producció de blat i ordi és la segona font d'ingressos (la primera és la ramaderia) per tant és de vital importància pel desenvolupament econòmic no solament dels pagesos sinó també del comerç i serveis de la ciutat d'Artesa.

Aquest any la natura no ens ha fet cap mala passada, essent bastant favorable pels cereals i junt amb les millores tècniques que es van imposant en quant a adobats, millora i selecció de les llavors, etc., ha fet que l'any 82 sigui de bon record pels pagesos.

L'ordi d'hivern, o sigui el sembrat abans de Nadal ha tingut uns rendiments òptims, sobretot les varietats Hop i Dobla, seguides de poc per Ager i Alpha. L'ordi Hop que és de cicle molt llarg cal sembrar-lo aviat; és resistent a malalties, tolera bé tots els herbicides i s'adapta bé a les terres de poca qualitat; també supera a la «cogula» i «margall». En contra ha de madurar més tard i la manca de plujes a la primavera li pot afectar més. Dobla, Alpha i Ager que són de cicle mig es poden sembrar entre novembre i desembre; són més sensibles a les plagues, no toleren alguns herbicides i es poden recollir més aviat; alguns anys de primaveres eixutes no els afecten tant. Acaben de desaparèixer algunes classes per estar superades, tal com l'Astrix Grinyon, 6 Carrells, etc. i també estem controlant algunes de noves que semblen força interessants, però de tot això el S.E.A. al seu dia divulgarà els resultats dels camps de proves que s'han portat a terme.

Als ordis de primavera als va afectar més la

secada i els rendiments han estat poc més que regulars. Les varietats més sembrades són la Unió i Logra i menys la Georgia. També se sembla al gener i febrer el Dobla però s'ha de sembrar a més densitat i no arriba a les produccions que s'obtenen sembrant-lo a l'hivern. Amb ordis de cervesa hi han moltes novetats i millores, algunes varietats com la Koru ja estan comprovades a les nostres terres i algunes altres estan en experimentació.

Amb blats, al Capítol costa de superar-lo i està molt ben adaptat a aquesta comarca, malgrat el cicle tan llarg com té si se sembla aviat i en bones condicions els rendiments són òptims. El Talent també està demostrant que té un cicle i unes produccions acceptables. El Pane 14, Orso i Anza encara que siguin blats de regadius es donen bé als nostres secans, són de cicle mig, el rendiments són bons, no tenen el sostre tan alt com el Capítol i el Talent. Al regadiu l'Orso i Anza continuen essent indiscutibles.

Sobre el comportament de les diferents varietats, dins la nostra comarca, no a tots els pobles tenen iguals resultats, doncs encara que tinguem un microclima general, la diferència d'altura i condicions de terres o fang canvia en alguns casos. També cal ressaltar que als camps ben adobats, als rics en matèria orgànica, i el sembrar llavors seleccionades augmenten considerablement els rendiments. Tot l'anteriorment exposat és en base a una recollida de dades de tots els pobles de la rodalia.

Jesús SANTACREU

Un clima més just per a tots

Des que la gent de la Noguera, Urgell, Segarra i part de les altres comarques es recorden, les tormentes que portaven pluja en quantitat, sempre venien dels fons de Lleida, cosa ben sabuda per tots aquells que som de secà. En els últims temps solament neix d'aquest punt al desconfiança degut als fuets per desplaçar les pedregades o bé descomposar-les.

Més tard van aparèixer les plantacions de fruiters, una riquesa important per les zones baixes de la nostra província. Junt amb elles es comença ha engegar els primers fuets per salvar-se de les pedregades, conjuntament amb els generadors de iodo de plata, sistema que ha portat molts problemes, segons reunions que he pogut constatar. També vull dir que el problema dels cremadors ha sigut equivocat segons es posarà en clar més endavant.

Segons es va presentar a Lleida en una reunió provincial, el sistema més adient seria el que es va demostrar per mitjà de diapositives d'una base d'avionetes situada en lloc de prova el primer d'any, per després deixar-lo definitivament al punt que anés més bé.

I amb unes avionetes i un centre meteorològic, per aconseguir seguretat en aquest problema tan

delicat, hi funcionaria amb el mateix iodo de plata, sinó que aquesta vegada es tiraria de forma instantània amb les avionetes, només quan el centre cregués que fos necessari. També tenia la virtut que a la primavera pel mateix sistema produiria la pluja artificial.

Si tenim en compte que el sistema és en part més car i als qui reguen, la pluja artificial els importa poc, s'ha seguit amb el sistema de fuets i ha quedat a la caixa de l'oblit el sistema modern, a detriment de les comarques de secà, i caldria fer per la nostra província una valoració real amb el preu que ho paguem.

Per tan creiem que se'ns ha de donar explicacions clares d'aquest sistema que porta la preocupació a les comarques de secà i, segons la nostra manera de veure, el mètode abans exposat, seria la riquesa, i l'actual ens portarà cada dia més a la pobresa i sense cap dubte, a reivindicacions per tal que això sigui corregit.

Amb el meu escrit solament vull avançar per a coneixement de qui competeix, la gran preocupació que existeix a les comarques de la Noguera, Urgell, Segarra i altres indrets per tal de prendre la solució de conjunt més adient.

Juan CLUA CAUBET

Pretensats i derivats del ciment

CLUET

- Agent Oficial URALITA
- Fibres de vidre VITROFIB
- Blocs aïllants YTONG

Fàbrica: Ctra Lleida, Qm. 46'6-Tel. 400225

Magatzem: Ctra. de Tremp, 22-Tel 400136

ARTESA DE SEGRE

A LA CECA
A LA MECA
I LES VALLS
D'ANDORRA

Gestoria Sicoris

Sempre al vostre servei
Ara i sempre visca Catalunya!!

LES ESCALDES — ANDORRA

Telèfon 21 0 81

1.857 - 1.982

Cal Serra

125 Aniversari

C/. Església, 4

Telèfon 40 00 65

ARTESA DE SEGRE

Assesoria Tècnica

Gilabert

Documentació de cotxes

Permís d'Indústria

Assegurances Socials

Assegurances

Galceran

Ctra. Agramunt, 1

Telèfon 40 00 62

ARTESA DE SEGRE

MERCERIA

Rebolleda

Bisbe Bernaus, 7

ARTESA DE SEGRE

Perruqueria Tània

Tractament Capil·lar KERASTASE

Carrer Sant Joan, 10

Telèfon 40 03 09

ARTESA DE SEGRE

Els melons

Aquest cultiu que va començar quasi per casualitat fa més de deu anys, encara que no sigui bàsic en quant a la producció global, sí que al menys és molt representatiu de la nostra comarca, doncs on es parla de la pagesia d'Artesa sempre s'identifica amb la nostra producció melonera de la que ens hem creat un merescud renom.

Pels nostres pagesos és un bon complement econòmic i de feina, però el principal és que han demostrat sàpigner adaptar-se a un nou conreu, que és més rendable que els tradicionals que s'estaven treballant.

El conreu del meló és extremadament delicat i laboriós, primerament cal escollir les millors terres, treballar-les molt bé durant l'hivern, procurant recollir com més aigua millor i deixar-les ben mullides i sueltas per la sembra, que s'acostuma a fer al mes d'abril. Es té que adobar correctament, les llavors tenen que estar seleccionades cuidadosament i una vegada sembrades es té que tapar amb plàstic per augmentar la calor al terreny facilitar la naixença i desenvolupament durant la primera fase de la planta. Després es tenen que podar, aclarir els fruits, si es convenient, eliminar els deformats, etc. etc. i també fer els tractaments necessaris. Durant aquests anys s'han acreditat unes mar-

ques al mercat i organitzat xarxes de venda a tot Catalunya, però dels nostres melons encara que s'hagin fet importants estudis, es té que millorar molt si volem estar disposats a competir en altres zones tradicionalment meloneres. El microclima que tenim afavoreix aquest cultiu als nostres secans, que a més donen bona qualitat al fruits, però el mercat cada dia és més exigent en quant a qualitat i presentació i nosaltres tenim que corregir varis problemes, com poden ésser els marcs de sembra, els tractaments sobre tot aclarir els melons sobrants o defectuosos abans que siguin grossos i finalment el collir-los amb el grau de maduresa adequada. Aquests dos punts últims són imprescindibles de cara a una bona comercialització de on té que sortir la renumeració al pagés que ha sofert molt durant el cultiu.

Afavorits per les condicions climàtiques, la situació geogràfica i condicions de mercat, no tenim que regatejar esforços per continuar amb un cultiu que té molt futur a la nostra pagesia, ja que a més d'ésser rendible és una bona alternativa dels cereals i pot emprar mà d'obra a les explotacions agràries venideres augmentant el nivell de vida i convertint a Artesa en la capital del meló.

IN MEMORIAM

Ara fa un any, pels darrers de juliol, Artesa de Segre rebia una forta sotragada en el seu viure quotidià, de pau i treball, unes persones, que no se si tenen dret anomenar-sen, feien caure, amb la seva absurda obsecació, un home de la nostra Ciutat, ferit de mort, només per pocs cabdals, o tal vegada per raons més profundes, les quals lamentablement desconeixem; aquesta gent que la seva eina és el ganivet per fer-lo servir contra les persones, la societat té que aplicar tot el seu sistema represiu per evitar que fets com aquest es tornin a produir.

Tot un poble va tenir un desig de justícia, però l'impotència de puguer-la portar a terme genera una ràbia colectiva contra aquests mal-factors socials, per la reproable acció portada

a terme.

Malhauradament, no hi han proves feaents de qui són els presumptes homicides, en la persona del concitadà Miquel Farràs.

Avui els principis constitucionals, han abolit la pena suprema com a càstig social, contra delictes de lesa majestat, ningú té dret a traure allò que és el primer de l'home: el dret a la vida

Des d'aquestes pàgines volem renovar el còndol a la família i exigir novament justícia, perquè fets com aquest no quedin impunits.

La Palanca

EUSEBI GUIMET i BERENGUERES

ARQUITECTE

CARRER DE LES MONGES N. 26
TELEFONS 40 01 24 i 40 03 28

ARTESA DE SEGRE

Si voleu fer feliç la vostra llar
compreu menjar de qualitat

Això ho trobareu a

Morera

Telèfon 40 00 81

ARTESA DE SEGRE

VIDEO - TELEVISIO
ELECTRODOMESTICS

Ràdio MATEU

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES
OBJECTES REGAL

Ctra. Ponts, 24 - Telèfon 40 01 30
ARTESA DE SEGRE

Pub Jack's

Artesa de Segre

ARQUITECTURA MONUMENTAL A ALOS DE BALAGUER

*"Magrada de fer bé
allò que he de fer..."*

(Becket/Acte 2.^{on}/J. Anouilh)

L'escarida notícia que es propala envers la construcció a la vila d'Alòs, d'un monument dedicat a Sant Sebastià, pot colpir molta gent sinó tot-hom, tant pel sorprenent d'una realització que sembla d'oposar-se a l'empedreït pragmatisme dels darrers temps, sortosament en un principi de declivi, com pel fet que l'empresa es dota a terme, amb molt d'entusiasme per cert, per un municipi d'un nombre escàs d'habitants. Però aquesta veritat informativa té un abast més profund i, alhora, engrescador, que comprèn i exemplaritza allò que la unió democràtica d'uns homes i unes dones és capaç d'aconseguir.

Si bé els antecedents més llunyans passen, forçosament, per la vocació inveterada al sant, la gènesi dels fets actuals comencà l'any 1976, quan per mor de pavimentar-se la carretera, l'Ajuntament demanà al Bisbat d'Urgell, permís per a enderrocar la capella del màrtir romà, situada al bell mig d'on ara es basteix el monument.

Obtinguda l'autorització a condició de bastir-hi quelcom adient, calia instrumentalitzar els mitjans de formalització de manera que la proposta, ultrapassant la imatge convencional de capella, aportés un nou element d'ornat urbà, atesa la proximitat de la vila.

Així, amb l'esperit obert i la sensibilitat amantent, hom cercà en les condicions de l'entorn les claus de treball. Efectivament, fou l'enclau que enlairat uns vuit metres sobre el riu Segre i envoltat d'una frondosa arbrada, suggerí de fer-hi una miranda cap al riu que fos, tanmateix, un punt de concentració, encontre o reunió, donada la bellesa del lloc. Amarat, per tant, d'aquestes condicions naturals que afaïçonaven la proposta teòrica, calia, tan sols, aportar el model formal que essent conseqüent amb la idea primigènia, presentés una imatge entenedora, útil i agradable.

De tal faisó, el discurs arquitectònic presenta un pòrtic de proporcions clàssiques, si bé el tractament és del tot actual, format per sis columnes i un intercolumni central massís, on s'hi allotja la imatge en relleu del sant, que es desenrotlla al

llarg de la circumferència exterior d'un semicercle de dotze metres de diàmetre, base de la placeta-mirador que s'equipa amb un banc també semicircular, realitzat tot amb pedra blanca. El paviment compost de peces blanques i negres, mostra les alegories que s'hi escauen al motiu del monument.

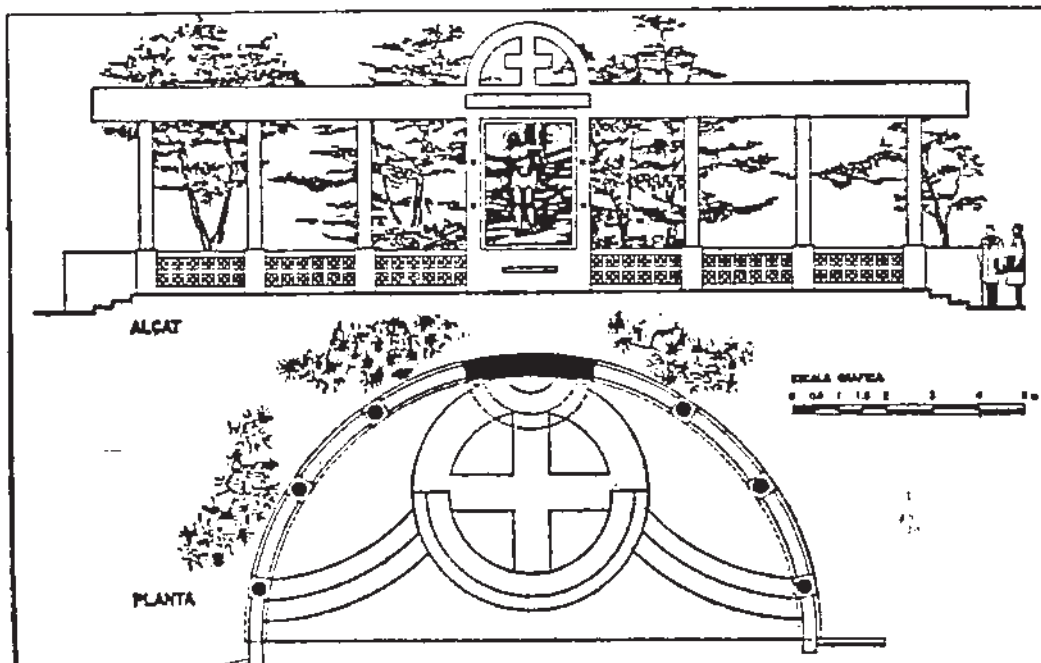
La resposta favorable no sols de l'Ajuntament, alcalde i regidors, sinó també dels administrats als quals fou mostrat el projecte, ha estat unànime. Bona prova d'això és la subscripció popular amb participació de veïns, estúieiants, fills del poble i simpatitzants, als efectes de sufragar les despeses de l'obra. Aportacions que, a hores d'ara, se situen en la xifra del milió de pessetes, sense que es pugui considerar tancada.

De la reflexió d'aquests fets, hom pot treure alguna que altra conclusió: Quan la cosa pública és ben portada, mantenint les degudes relacions entre administrats i administradors, on cadascú hi aboca el seu esforç en funció de les responsabilitats contretes, sense protagonismes exloents, on no és permès de tafanejar ni destorbar la tasca endegada per altres, ni dedicar-se a l'«esport» de l'intrusisme, usurpant aquelles funcions que legítimament pertanyen a uns individus, els quals han esmerçat en llur preparació, llargs i feixucs anys d'estudi, i als qui la societat ha atorgat atribucions i competències; quan, en resum, la llei és respectada i els seus ordenaments formen part de l'ideari de les comunitats i, molt especialment, de llurs representants, aleshores i sols aleshores, aquelles comunitats estaran irremissiblement condemnades a reeixir.

Hom pot pensar, davant de fets tan paradigmàtics com els d'Alòs, que l'home no ha deixat mai de creure que la seva vida no depèn només del pa (*Non in solo pane vivit homo*), i que tal mostra de generositat colectiva faria que el Dant es retractés d'aquelles paraules de qualificació que un dia ens etzibà: *L'avara povertà dei catalani*.

Almenys, jo així ho crec.

Frederic ARMENGOL i MARTIN
Arquitecte

Artesa de Segre amb dades (I)

Per A. Pijona / J. Farrando

Si ens preguntem quina és la finalitat de fer un anàlisi del cens i quina utilitat pot tenir, modernament els censos municipals són la font de coneixement i element indispensable per les investigacions demogràfiques, econòmiques, socials, professió, habitatge, així com altres particularitats de la població.

Aquestes dades permeten a l'administració fer registres útils al país, sobre l'incidència de diferents condicionants, als veïns d'un determinat poble, fent els censos parcials, com l'electorat, laboral, professional, etc.

A Catalunya el sistema que es coneix com a cens de més antic, és el fogatge, s. XIV-XVII, que es feia amb caràcter tributari o militar, però no dona una realitat de la situació censada, ja que només hi constaven aquelles persones o cases que tenien que satisfer la despesa corresponent, i es prenia el foc o llar com a base, la nostra Ciutat figura en el cens de 1359 amb 19 focs

No es fins l'any 1857, que fan els censos amb normes modernes, de cèdules de família, i es pren per primera vegada el concepte d'habitants de dret i de fet; la llei de juliol de 1887 determina que es farà cada 10 anys, i a partir de 1900; TOTS ELS ANYS acabats amb 0, encara que hi hagut algunes excepcions, l'any 1936, per causa de la guerra; l'any 1965 per la forta emigració interna que es produï, i l'any 1981.

Així i tot els censos no estan exents d'errors, tant poden ser atribuïble a la persona que l'escriu com la que declara, i als propis errors que comporta una tasca d'aquesta en-

vergadura, en el nostre cens hi han uns errors que hem tractat de corregir en lo possible, és la declaració sobre saber escriure i llegir, no és possible que hi hagi tanta gent amb dificultats per aquesta: cessària i obligatòria capacitat intel·lectual; també en entendre el català parlant, gairebé tothom l'entent; i alguns altres errors de més minça importància.

Artesa de Segre és un dels municipis més petits de Catalunya, hi amb més poblacions petites. La conformen, 17 en total, ha tingut diverses agregacions, Baldomà l'any 1920, Anya 1966 i Tudela de Segre l'any 1972, és un municipi situat dins la comarca de La Noguera i gairebé en el centre de la província de Lleida, és un pont entre el Pallars Jussà i l'Urgell.

El terme municipal limita al Nord amb Isona i Gavet de la Conca; N. Est amb Baronia de Rialp; a l'Est amb Ponts i Oliola; al Sud amb Agramunt; al S. Oest amb Preixens i Foradada; a l'Oest amb Alòs i al N. Oest amb Vilanova de Meià.

L'extensió del Municipi és d'un total de 176'29 Qm², Artesa de Segre ciutat: 3'60 Qm², terme: 62'35 Qm², Anya: 83'88 Qm², i Tudela de Segre: 33'06 Qm².

Altitud: Ciutat 318 m., Castellet: 476 m., Montmagastre 764 m. i Comiols 1 105 m.

Cens de la població 1981:
Artesa de Segre, 2.277; Baldomà, 187; Vernet, Ciúa, 5; Vall d'riet, 2; Pont d'Alentorn, 37; Seró, 33; Collfret, 39; Anya, 45; Alentorn, 141; Vall-llebrera, 61; Montargull, 69; Folquer, 14; Comiols, 9; Montmagastre, 86; Tudela de Segre, 131; Seró, 123; Colldelrat 44.

Fes cas d'aquesta mà amiga que us ofereix els serveis més bons d'avui al dia....

Assegurances CLOTET

MUTUA NACIONAL DE L'AUTOMÒBIL

Ctra. d'Agramunt 5 - Telèfon 40 03 38 i 40 02 21

ARTESA DE SEGRE

Població dels pobles: 1.077
 Població Artesa de Segre: 2.277
 Total: 3.354 habitants de fet.

Diferència de l'any 1975: 3367
 1981: 3354, menys 13 habitants.

Persones amb dret a vot: 2521
 Defuncions 1981: 45
 Naixements: 31

Evolució de la població des del
 cens de 1857:

any 1857-1386 habitants, 1877-1272,
 1897-1587, 1920-2080, 1936-2894, 1940-
 2537, 1950-2823, 1970-3138, 1981-3354

Densitat de població: Municipi
 Artesa de Segre: 19 h./Qm.²
 Catalunya: 186'4 h./Qm.²
 Espanya: 75'28 h./Qm.²

Homes: 1724: 51'3 %
 Dones: 1630: 48'7 %

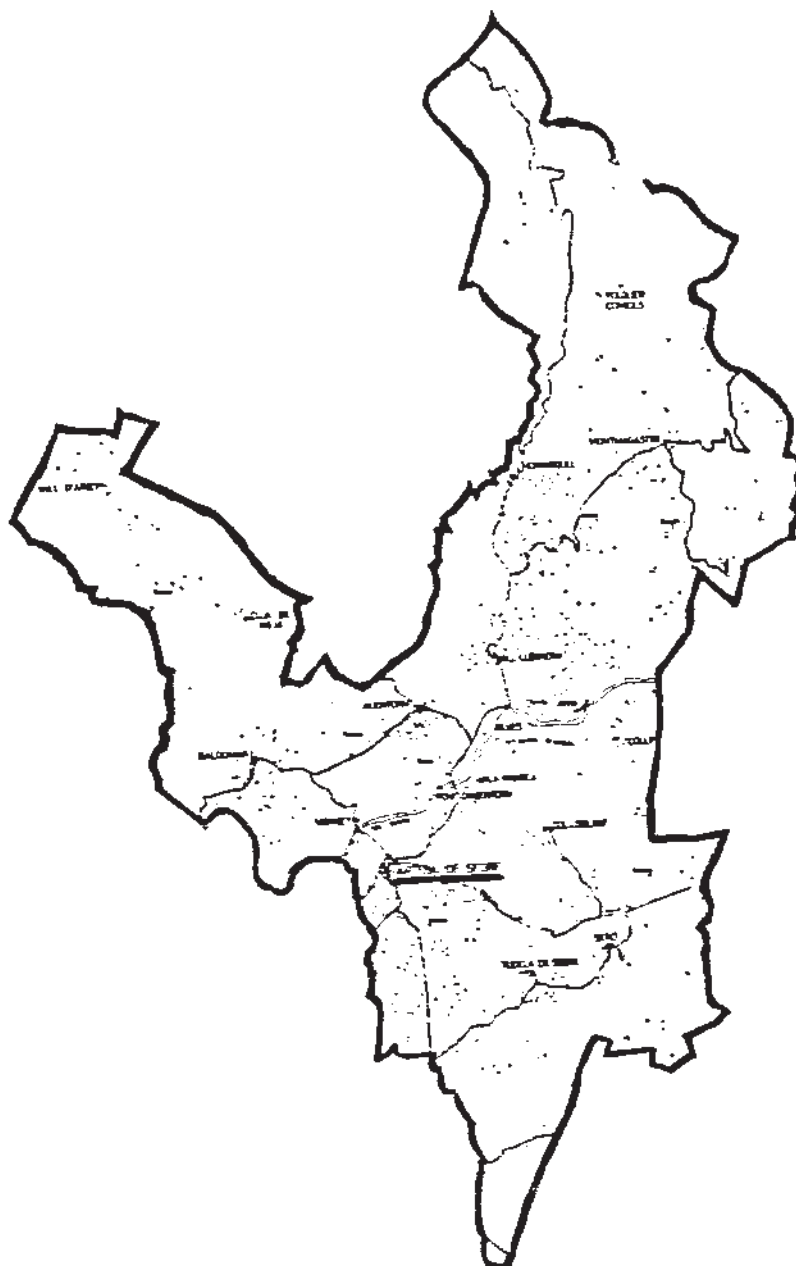
Solters: homes: 782, dones: 575
 Casats: homes: 862, dones: 866
 Viduus: homes: 77, dones: 194

Lloc naixement:

Artesa de Segre: 1989
 Catalunya: 1.068
 Espanya: 272
 Estranger: 25

Nacionalitat:

Espanyola: 3.346
 Estrangera: 8

FREDERIC ARMENGOL I MARTIN

ARQUITECTE

EDIFICACIO
 URBANISME
 DECORACIO

CTRA. AGRAMUNT, 30 EDIFICI «LA CAIXA»

ARTESA DE SEGRE

Fira del Meló

Els dies 21 i 22 d'agost i com ja va essent tradicional se celebra novament la «Fira del Meló». Aquest any se li ha donat un nou impuls quant a millores de tot tipus, segurament motivades per l'experiència obtinguda en les altres edicions.

A part de la finalitat fonamental de la fira que, com ja sabeu, es basa en l'exposició de maquinària agrícola i productes del camp, hem volgut cuidar l'aspecte cultural i d'esbarjo, intentant que tothom en sigui partícip. Per això el dissabte a la tarda intentarem fer participar la quitxalla en aquesta fira; per a dur això a terme hem contractat al grup «La Saragata» amb el muntatge «Danses i cançons». «Danses i cançons» és un espectacle de participació: cançons per a prendre contacte amb el nen, cançons mimades per a desinhibir-lo, danses festives recuperades del nostre folklore popular i daptades de forma desenfadada i àgil per fer d'aquest folklore un espectacle viu.

El dissabte a la nit hi haurà per primera vegada a la nostra ciutat un recital de la Marina Rossell al camp municipal d'esports. La Marina és una noia que darrerament s'està situant en un lloc privilegiat de la cançó catalana, tenint actuacions força afortunades com la seva actuació a la plaça de Colom durant els actes culturals del Mundial 82. Esperem que el seu recital, així com el marc on es desenvoluparà, us facin passar una vetllada ben agradable.

Quan a l'apartat tècnic, la fira comptarà amb un complet servei de megafonia que restarà instal·lat a la plaça de l'Ajuntament i al carrer Maria Anzizu. També hi haurà un servei d'orientació i informació per a qui ho necessiti.

Tanmateix, i ja de cara al diumenge, s'ha pre-

vist fer un concurs del producte agrícola més gran i del meló més estrany. Així doncs esperem que ja des d'aquest moment els pagesos s'espavilin i comencin la recerca d'aquests productes que no es troben cada dia.

Es farà també el concurs de bitllets (a veure si fem reviure aquest joc), el tradicional partit de futbol en que es disputarà el trofeu del meló, i una nova edició de Desfilcan, que es desenvoluparà a la plaça de l'Ajuntament per tal de no trencar la meitat de la fira, que es trobarà distribuïda des d'aquest indret fins al Joc de la Pilota, al llarg del carrer Maria Anzizu. Hi haurà i com no, la típica degustació del refrescant meló regat amb traguets de bon vi de la Cooperativa.

Esperem que el nombre d'expositors sigui més elevats que l'any anterior, almenys s'han fet els passos necessaris perquè així sigui. D'aquesta manera la fira anirà adquirint la importància que li correspon i que en altres temps havia tingut, tal com la nostra benlloguda Artesa es mereix.

Hem intentat que el programa de la fira sigui el més atractiu possible per a tothom. Si ho aconseguirem o no a vosaltres us toca dir-ho. Pel que fa referència a nosaltres només ens resta demanar-vos la màxima col·laboració per aquesta fira, per la «nostra Fira». Esperem que d'aquesta manera vagi arrelant-se més i aconseguixi ocupar el lloc que li correspon, no solament dins la geografia catalana sinó també als nostres cors.

US ESPEREM A LA FIRA...

LA COMISSIÓ

Pintures
Papers pintats
Elements decoratius
Articles per a les belles arts
Marcs per a quadres
Posters

valls

Ctra. de Tremp, 8 - Telèfon 40 00 89
ARTESA DE SEGRE

QUEVIURES
SERVEI DE TAXI

Josep Vila i Riba

Escoles, 4 - Telèfon 40 02 33
ARTESA DE SEGRE

La Dàlia Blanca

El passat mes de març, en R. Regué com a sotsignat, la Dàlia Blanca donà un primer crit, en aquesta mateixa secció de la revista LA PALANCA, per tal d'animar a tots els lectors i possibles interessats en formar un grup escènic aquí a la ciutat d'Artesa de Segre.

Així fou com, amb aquesta idea per barret i tota la il·lusió per davant, es començà a treballar per tal de fer una primera reunió dels interessats. La feina era gran, calia adonar-se'n dels medis, de triar una data, de confeccionar un ordre del dia i tota aquesta mena de detalls que van sortint poc a poc.

El dimecres, 7 de juliol, vàrem pensar que ja estava bé de reunions i passar a treballar amb tota la gent. LA PALANCA estava a punt d'editar el número de juliol i la idea més oportuna era el fer un escrit. Ja gairebé era materialment impossible d'escriure tot un article, millor fer un paper, petit i abreujat, on es convoqués als interessats.

També era un dimecres, el dia 14, quan ens trobàvem tots. Una trentena d'assistents acordarem començar al dia següent. La proposta de treball era molt senzilla: es disposava d'un curset d'iniciació al teatre que prometia ser interessant.

Del dia 15 al 21, deixant de banda el parèntesi marcat pel cap de setmana, foren cinc dies molt «marxosos». I tant que sí. Es parlà una mica d'història del teatre, possibilitats dins d'un grup, expressió corporal, ortofonia, maquillatge, il·luminació, etc..., sempre alternant pràctica i teoria. L'assistència fou regular. Sempre hi havia un mínim de vint persones, arribant alguns dies a trenta i més.

De representació del jove eren les noies, la manca de nois joves era més acusada els dies de partit de futbol. També teníem joves més grans que treballaren força i bé.

Ja les últimes ratlles les vull dedicar a demanar la col·laboració de tothom: integrant-se en el grup que volem formar, donant-nos tota mena d'esperit moral i comprensió, de la manera que hom pugui. Recordar que estem oberts a tots, i la possibilitat de tornar a repetir aquest curset. Ja sabeu on trobar-nos.

Roc Galceran

Biblioteca Maluquer

S'han rebut importants lots de llibres que passaran a engrandir el volum de la Biblioteca i que han estat donació dels senyors J. Maluquer Whal i de la família Hernández-Maluquer, als quals donem pública gratitud.

També el Servei de Biblioteques de la Generalitat ha enviat una remesa de llibres força interessant, tant en quantitat com en contingut, els quals estaran a disposició dels artesencs, en aquest període de vacances en el que hi haurà més temps per llegir.

Associació de Jubilats

El dia 21 de juny i d'acord amb el programa «Coneixem les terres de Lleida», un autocar replé de jubilats ens portà a conèixer «Els Terradets».

Sortirem d'Artesa a dos quarts de nou, passant per Balaguer i fent parada a Camarasa. Tinguérem un temps lliure per visitar la població tot continuant cap a la presa del pantà. Va ésser impressionant el tros de carretera que dona accés al llac, sols comparable al paratge que s'observa pujant amb el cremallera per les muntanyes de Núria. Ja al llac, continuant per la carretera del Doll admirant sempre la natura i el treball de l'home, arribarem a la font de les Bagasses, lloc ideal per esmorzar. Bona gana, bon humor i aigua fresca per refrescar el vi i la mistela que portàvem. (Faig un parèntesi: Ignorant el municipi que pertany la font, per mitjà de la revista aixeco el clam a les autoritats a que pertany, que fassin esborrar aquell escrit de tan mal gust que pretén canviar el nom de la font per «font de les p.....»).

Sense cap pressa férem l'esmorzada i seguirem Noguera amunt, i si bé ens meravellà el llac de Camarasa més ho féu el de Sellés.

L'Hostal del Llac era fi d'etapa, però com el temps sobrava, tots vàrem convenir en visitar el mercat de Tremp. Passàrem allí unes hores i desafiant els raigs que l'astre rei ens enviava com si fos foc, arribarem a l'Hostal del Llac, on dinàrem i férem un caferet. Esperarem a que el sol aplaqués el geni i emprenguérem el retorn per la carretera d'Ager. Férem una paradeta allí, una altra al convent de les Avellanes, i sense més parades arribarem a Artesa.

Tot va anar molt bé, va imperar sempre la tònica del nostre centre: alegria, humor i germanor.

Impressió recollida pel jubilat D. Paris.

Esperem que el sol no sigui tan fort per visitar el Solsonès i el Berguedà.

Testimoniem el nostre content i agraïment a l'Ajuntament per les obres d'ajardinament del pati.

**Materials per a la
construcció**

Jovell

Ctra de Tremp, 7 i 9
Telèfon 40 01 89
ARTESA DE SEGRE

Antiga
Casa Petit

Cansaladeria - Queviures
Vins - Licors - Torrons
Entrepans - Begudes

Ctra. Agramunt, 8
Telèfon 40 00 59
ARTESA DE SEGRE

PROMOTOR I VENDA DE PISOS

**Salvador
Cardona
i Vila**

C/. Monges Telèfon 40 01 31
ARTESA DE SEGRE

Fàbrica d'oli

J. Macià

Adrogueria
i tota mena d'articles de neteja

Bisbe Bernaus, 9
Telèfons: particular 40 00 79
fàbrica 40 01 39
ARTESA DE SEGRE

Fàbrica de Carbòniques

BERNAUS

Carrer Calvari
Telèfon 40 02 31

ARTESA DE SEGRE

Cubells, poble d'interès turístic

Per JAUME CAMPS i POC

(Continuació)

Però l'interès artístic de Cubells no s'acaba aquí. Compta a més amb l'església parroquial de bella i austera factura, de transició, perfectament ajengada en l'actualitat. Llistima que la seva fabulosa riquesa artística passada hagi anat desapareixent per incuria, per injustificats expolis, per incendis (el famós altar barroc de S. Pere cremat l'any 1936, obra mestra de l'artista valencí Bonifàs i Massó); l'anterior dels segle xv, obra mestra d'en Pere Serra, trossejat i venut en taules a antiquaris, a col·leccionistes, a museus... El meravellós retaule gòtic del valencià Texach, ocupa un lloc d'honor al Museu d'Art de Catalunya (Barcelona); el famós altar gòtic en pedra de l'heromada enbelleix el Museu Diocesà de la Seu d'Urgell en unió d'una imatge en pedra també de bella factura; la talla gòtica de sant Pere que presidí l'altar d'en Pere Serra ocupa també una saleta especial al Museu Marés de Barcelona; la custòdia gòtica de plata amb esmalts, obra mestra de l'escola lleidatana del segle xv com altres utensilis (cancelobres, incensers i un llarg etc.), s'ho emportà també la nostra malaurada guerra civil. I la relació en aquest sentit no està pas acabada.

Què hi queda, doncs, a Cubells, perquè el poguem anomenar un poble d'interès turístic? Hi queden els edificis; a les dues esglésies esmentades cal afegir-hi la de Sant Miquel en deplorable estat, i l'ermita de Pugís també en ruïnes i romàniques com les entades, totes les quals recorden constantment a Cubells un passat gloriós que sembla que ja no pot tornar. Queda també la nostàlgia indignada pel que ha esdevingut tan malauradament al llarg dels segles. Queda la famosa placeta de l'església del Castell, justament anomenada «balcó de l'Urgell», mirador imillorable des d'on hom pot albirar fins les roques de Montserrat, la serralada de Prades, Lleida i la seva famosa Seu. Queden els vells carrers silenciosos, relaxants, tortuosos com era propi d'una població medieval, actualment ben ajengats de tal manera que és possible avui arribar amb plena comoditat fins al cim més alt del poble amb tota mena de vehicle. I hi queda sobretot l'hospitalitat i amabilitat de llurs moradors, com un dia, ja llunyà, proclamà l'escriptor lleidatà Valeri Serra i Boldú (de Bellpuig), en el seu «Calendari Folclòric de l'Urgell».

II Premi «TERRES DE PONENT»

Monografia Soci-Històrica 1982

Amb el desig d'estimular els estudis d'investigació soci-històrica sobre les Terres de Ponent en conjunt i de les seves gents, al llarg dels segles, l'Associació Cultural-Recreativa «Esbart d'Amics» de Bellcaire d'Urgell, convoca el II Premi de les «Terres de Ponent», de monografia soci-històrica.

— El Premi s'ofereix al millor treball d'investigació soci-històrica, sobre qualsevol indret o contrada de les Terres de Ponent, entenent com aquestes les de la Demarcació de Lleida i les de la Franja de parla catalana d'Aragó; tant de caràcter general, com sobre un determinat període o tema (art, arqueologia, economia, folclore, sociologia, paleografia, historiografia, costums, filologia, etc.) El Premi es fa extensiu a estudis sobre Memòries, Diaris, Fonts Documentals, com també Biografies i Autobiografies, que constitueixin una aportació d'especial interès per al coneixement del passat històric i sociològic de les Terres de Ponent.

— L'import del Premi és de 200.000' - ptes i mai no podrà ésser fraccionat.

— Els treballs que aspirin al Premi hauran d'ésser inèdits, escrits a màquina a doble espai, a una cara, en llengua catalana i per triplicat, tenint una extensió de 150 holandeses pel cap baix.

— Per tal d'obtenir una informació més completa, podeu trucar els dies feiners al telèfon (973) 58.60.05, de les 10 a les 14 i de les 18 a les 20 hores, demanant per Maite Agustí.

Nomenament

Recentment ha sigut nomenada com a Cap dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya a Lleida la senyora na Maria del Carme Torres i Graell, a la que des d'ací felicitem i desigem molt éxit en la seva tasca.

L'esmentat Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació té molt que veure en l'esdevenir diari de publicacions de tipus local o comarcal que com «La Palanca» proliferen arreu de Catalunya.

BAR - RESTAURANT

Sant Jordi

Especialitats amb:

- CARN A LA BRASA
- CONILL AMB ALL I OLI

Ctra. d'Artesa a Tremp, Km 7

VALL-LLEBRERA - ARTESA DE SEGRE

TALLER DE PLANXISTERIA
I PINTURA

Josep i Joan

SERVEI DE GRUA

Ctra. Tremp, 33 Telèfon 40 03 84

ARTESA DE SEGRE

MANIPULATS
IMPREMTA

NOGUÉS

Telf. (973) 40 02 36

Construccions Metàliques
i Agrícoles

Tallers
CAMPABADAL

Ctra. de Tremp - Telèfon 40 01 43

ARTESA DE SEGRE

París

PINTURA DECORATIVA

Sant Antoni Maria Claret, 3
Telèfon 40 02 94

ARTESA DE SEGRE
(Lleida)

VIVERS GASSET

DAVID SAURA - Anya - Tel. 40 00 71
ARTESA DE SEGRE (Lleida)

Fruiters, Porta-empelts «Lliures de Virus»
Coníferes, arbusts i pollancre
Replaciacions forestals - Excavacions

CAFÈ DAVID

Un «estil» de
fer cafès

ARTESA DE SEGRE

Tel. 40 00 02

Retalls d'Història

L'EDAT DEL FERRO

Resumint tot el dit fins ara, i molt més a prop en la distància i el temps, podem situar-nos a dos mil cinc-cents anys, més o menys, en que ens arriben contingents humans procedents del nord del Pirineu, que era una mena de colador per gent procedent de l'Aquitània i el Rosselló, que al «bronze final» i als començaments de l'«Edat del ferro», van fer unes penetracions i ens van portar unes influències que encara avui no es poden avaluar.

Els llocs principals per on filtraven, eren la Vall d'Aran, Andorra i la Cerdanya, i les grans vies d'entrada eren les conques dels rius Segre i Noguera Pallaresa, si bé al Sió i al Corb hi anem trobant poblats en que comencen a crear un principi d'urbanisme, és a dir, unes àrees molt diferenciades per a establir-se.

A la nostra comarca, el Montsec, va erigir-se com una mena de muralla que representava el seu massís de muntanyes, i es van anar establint a les valls fèrtils, una xarxa de poblats, alguns amb uns 200 habitants. A part del condicionament que representa l'aspecte agrícola, trobem com a paradoxa que ja llavors l'aspecte cultural estava condicionat per la fertilitat de les terres.

Així, per tal de definir les característiques d'aquesta època, direm que eren comunitats amb organització mixta, és a dir, agrícola i ramadera; empraven el cavall per a muntar-lo i com animal de càrrega; continuaven caçant; dels aglans n'eliminaven l'amargor, el molien i podien suplir el cereal i triaven els llocs més fàcilment defensables, des d'on dominaven els camps de conreu, preferentment prop de l'aigua.

Aviat els nou vinguts es mostraren pacífics, daleosos únicament per trobar una terra on establir-se. La Noguera, encara no massa poblada, era ideal, amb les seves terres amples per conrear i les muntanyes on peixar els ramats. Molt aviat va començar una intensa relació amb els indígenes. Uns aprenen dels altres i ben aviat s'agermanen. La força de la terra els unifica.

Tota aquesta nova gent, pocs o molts, aprenen de la saviesa dels antics estadans: quins són els cultius que es donen millor a la terra i la vàlua remeiera de les plantes aromàtiques del Montsec. Mentre que els nadius, reconeixent als forasters la seva superioritat tècnica, adopten els estris de bronze amb nous tipus de destrals, falsetes, dalles i volants i, sobretot, la reu, que substitueix a l'antiga fanga i permet artigar terres molt més amples. No és estrany trobar aquestes noves eines de bronze, fins i tot, en hàbitats que continuen, en certs indrets, la vida a les coves i esplugues.

L'ÈPOCA IBÈRICA

Si bé aquesta època coincideix i se sobreposa amb l'època del descobriment i l'aprofitament del ferro, cal reconèixer que no tenim dades exactes del procés d'iberització del nostre país. Encara que hom creu que els ibers eren la mateixa gent del país amb influències de gent de fora, i que tots plegats van donar pas a tota aquesta nova cultura, que per la seva importància li donarem un tractament especial.

De bell començament de la nostra Història, és a dir, quan apareixen els primers escrits que parlen de les coses del país, pocs segles abans de que arribi la civilització romana, descobrim sobre les nostres comarques l'anomenada civilització ibèrica. A grans trets, direm que encara que hi havia gran quantitat de tribus, aquí sols esmentarem les més properes a aquesta vall del Segre, i de les que per raó de veïnatge en podiem rebre alguna influència. Van ocupar tota la part que avui agafa Catalunya i tots aquests pobles i tribus es van agrupar sota la denominació d'«ibers».

A part dels invasors del Pirineu, s'ha de fer menció als firaires grecs, que recorrien la costa i s'endinsaven terra endins seguint els rius com el Ter, el Llobregat i sobre tot l'Ebre i el Segre. El contacte amb la gent del país els fa conèixer llurs tribus, els noms de les quals ens han conservat els antics geògrafs i historiadors.

Al Rosselló i a la Catalunya Nord, hi vivien els «sordons»; a la Cerdanya, els «ceretans» i a la plana de Vic, els «ausetans». El Maresme, el Barcelonès, el Baix Llobregat i el Vallès era la terra dels «laietans», que amb la seva «Via Laietana» arribaven fins a totes les seves comarques i pressuposa la primera vegada que es dona importància a les vies de comunicació i té un cert relleu comercial.

A prop de casa nostra, hi trobem dos tribus importants, els «lacetans» de la Segarra, Solsonès i Alt Llobregat —que en un moment donat els romans faran estendre cap a la Conca de Tremp— i els «ilergetes». Aquesta és la tribu més important i extensa de Catalunya. Ocupava la Conca de Barberà, les Garrigues, l'Urgell, el Segrià, el Baix Cinca, la Llitera i amples terres avui aragoneses fins a Osca. Sembla que els propis «ilercavons» formaven part del conglomerat ilergeta. Les terres pròpiament pirinenques eren ocupades per dues tribus de les que només se'n sap el nom. Els «andosins» vivien a l'Alt Urgell, i Andorra n'ha conservat el nom, i els «arenosis» que vivien al Pallars.

Quant als habitants de la comarca de la Noguera no hi ha cap dubte que formaven part dels ilergetes, tant els que estaven situats a la ribera esquerra del Segre, com els de les conques baixes de les dues Nogueres. Pel que respecta a la població antiga, dispersa per balnes i esplugues de la part nord de la comarca, també serien ilergetes, encara que mantindrien una forta personalitat i, fins i tot, potser constituïrien una «gens» diferenciada amb el nom de «surdaons» que, segons els textos antics, constituïen una gentilitat dels ilergetes.

B. JOVE

Artesa de Segre a Expocultura-82

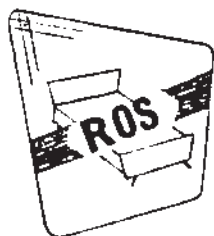
El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya va organitzar una mostra de la vitalitat cultural del Principat, dels dies 23 de juny al 4 de juliol, al Palau de Congressos de Montjuïc.

Artesa de Segre hi era representada en diversos aspectes:

- Protecció dels monuments històrico-artístics: el parc arqueològic d'Antona.
- Situació dels jaciments neolítics: Cova del Parco (Alòs de Balaguer).
- Adhesió a la Campanya de Normalització Lingüística, del nostre Ajuntament.
- Centres d'ensenyament d'EGB i Formació Professional en les tres especialitats d'agrària, electricitat i administració.
- Presència de LA PALANCA en la mostra de Premsa Comarcal de Catalunya.

Aquesta presència, sens dubte ha donat a conèixer una mica més les nostres contrades a la resta del món, ja que la coincidència dels Campionats Mundials de Futbol, ha motivat ésser visitada per gent de les quatre contrades cardinals.

FABRICA DE MOBLES

Ctra. de Lleida, Qm. 47 - Telèfon 40 03 29
ARTESA DE SEGRE

HUMOR DE SECA

Per PEESE

Les Converses d'en Quimet i Cosme

LA NOGUERA I ARTESA

—Ja en fan ja de carreteres. . Però no les fan a La Noguera. Es que l'Administració no ho sap que La Noguera és una Comarca. Es pensa que és un arbre que fa «nous».

—I pones i figues, i melons i forques, i ametlles i olives.

—Ben mirat, Artesa és el millor poble del món. Tenim muntanya, i platja al Segre. Centres de cultura, serveis, etc. i sobretot, bona gent. . Només ens fallen bones comunicacions

—Si tinguessim bones carreteres, ens en aniríem tots a Andorra..

Festes Majors

A l'editorial del darrer número setè de LA PALANCA, haureu llegit un veritable càntic, a l'estiu, al sol, a les vacances, i a la recollida del fruit del camp.

Avui el nostre món occidental, gira vers uns costums que se'ns van arrelant cada vegada més a tots, entre els que hi ha les vacances.

Fer vacances pot ésser canviar de feina, descansar, viatjar, etc., és el premi merescut per un any de treball. Sembla ésser que, abans quan els recursos eren menys quantiosos, els pobles per aquestes dades, també tenien una manifestació externa d'alegria, i un cop havien recollit el fruit del treball de tot l'any, celebraven les festes populars, moltes vegades en honor al seu patró, i per tant gairebé totes tenien un caire religiós, era una manera de fer dos o tres dies de vacances.

Avui molts pobles conserven aquestes tradicions, encara que les hagin traslladat als caps de setmana, degut al ritme de treball actual.

Tot seguit exposarem un recull de les festes, dades, i activitats que es duran a terme en les nostres rodalies, en els propers mesos d'estiu.

VALLLEBRERA

(Dies 31 de juliol i 1 i 2 d'agost)

Dissabte: Cercavila, jocs infantils, concurs de fotografia de dos temes: tema lliure i tema local; hi haurà bons premis per als guanyadors; ball tarda i nit.

Diumenge: Missa i «festa de la coca»: dues noies duran una panera de coca beneïda per tot el poble i després la repartiran a l'església juntament amb ramets d'alfabrega; tot seguit simultànies d'escacs; a la tarda «la companyia íntima de la pussa» animarà als petits; sessions de ball i entrega de trofeus.

Dilluns: Concurs de pintura, i per despedir la festa, sardinada a la brasa amb moscatell.

ALENTORN

(Dies 6, 7 i 8 d'agost)

Divendres, sant Salvador: Missa; a la nit, ball de casats amb sorpreses.

Dissabte: Cursa popular, missa i concurs de tret al blanc amb caravina; a la tarda, jocs de cucanyes i xocolatada, futbol infantil: Artesa contra Alentorn, i ball.

Diumenge: Missa cantada, sardanes, cercavila, partit de futbol entre els veterans d'Artesa i Alentorn, ball tarda i nit.

VILVES

(Dies 7 i 8 d'agost)

Missa, jocs infantils, campionat de futbol, casats contra solters, als guanyadors se'ls felicitarà amb una caixa de xampany, també dues sessions de ball.

SERO

(Dies 15 i 16 d'agost)

Missa, tret al plat, cursa popular, cercavila i sessions de ball, on es nomenarà la pubilla de les festes i del poble.

SANTA MARIA DE MEIA

(Dies 14 i 15 d'agost)

Dissabte: Dues sessions de ball.

Diumenge: Missa cantada i cercavila; a les 5, partit de futbol, casats contra solters, i dues sessions de ball on se sortejarà una toia.

CUBELLS

(Dies 21, 22 i 23 d'agost)

El dia 21, després de la missa, cercavila amb gegants i caps grossos; futbol, i dues sessions de ball.

El dia 22 hi haurà la xaranga anomenada «Mai toquem bé», després cercavila, espectacle, i ball.

El dia 23: Titelles i dues sessions de ball.

ANYA

(Dies 21 i 22 d'agost)

Missa, jocs infantils, xocolatada, i dues sessions de ball.

FOLQUER

(Dissabte, 28 d'agost)

A les 12: Concentració, després, missa i sardanes; a dos quarts de dues, a dinar; després, tret al plat i joc de bitlles; a la tarda es duran a terme les 9 hores de resistència de ball a Folquer, tot seguit, lliurament del trofeu al guanyador. (Hi ha algú que diu, mig en broma, que els dos actes culturals més importants de Catalunya són: les 6 hores de cançó folk a Canet de Mar, i les 9 hores de ball a Folquer).

BALDOMA

(Dies 27, 28 i 29 d'agost)

Divendres nit: Coques amb samfaina i sangria en la concentració que es dura a terme a la plaça de la Font, amb música i ball.

Dissabte: Cucanyes i dues sessions de ball.

Diumenge: Missa, sardanes, i dues sessions de ball.

TUDELA DE SEGRE

(Dies 4 i 5 de setembre)

Missa, coca de Santa Fe, a les nou del matí, acompanyada del seu porronet de barreja, tret al plat i dues sessions de ball.

ALÓS DE BALAGUER

(Dies 4 i 5 de setembre)

Missa, cercavila, cucanyes i sessions de ball.

GARSOLA

(Dies 4 i 5 de setembre)

Dissabte, a les 7: Ball, i tot seguit, sopar de germanor a l'aire lliure amb tots els veïns del poble i convidats; després, sarau.

Diumenge al matí: Cursa popular, al primer guanyador, 2 pollastres; al segon, un pollastre i al tercer, una ceba ben grossa; a continuació se subhastaran aquests premis guanyats; després de la missa solemne, cercavila, jocs infantils i ball.

VILANOVA DE MEIA

(Dies 11 i 12 de setembre)

Dissabte: Missa, i a continuació, sardanes; a la tarda, dues sessions de ball.

Diumenge: Missa, sardanes, jocs per la mainada i dues sessions de ball.

LLUSSAS

(Dies 18 i 19 de setembre)

Dissabte tarda, ball; al sarau de les 12 s'invitarà als assistents amb coca i xampany.

Diumenge: Després de la santa missa, cercavila, jocs de cucanya i llarga sessió de ball.

III NIT DE FUTBOL FEDERAT LLEIDATA

El propassat dia setze de juliol se celebrà a Lleida la tercera edició de la Nit del Futbol Federat Lleidatà. Com en anys anteriors es varen donar els guardons anyals a diferents entitats esportives i a persones, com a reconeixement públic a la seva tasca en el futbol infantil, juvenil i aficionat.

Enguany, el C. E. Artesa de Segre també ha tingut el seu representant en la llarga llista de distingits. Efectivament, en la consideració del millor entrenador, el trofeu ha estat per a l'entrenador del primer equip de l'entitat, el senyor Emili Curia, per la tasca desenvolupada en la temporada passada, la segona al capdavant de l'equip. L'enhorabona i el nostre desig de que en la propera, la tercera, l'èxit també l'acompanyi, tota vegada que sabem que novament dirigirà

el nostre equip.

També en aquesta tercera edició es va fer els lliuraments dels Trofeus «La Mañana» i que patrocina la casa comercial Sant Miquel, als equips més golejadors. En la categoria de Primera Regional, l'Artesa ha estat el màxim golejador entre els equips de les nostres terres i va rebre el corresponent trofeu.

Per cert que l'Artesa és un vell guardonat en aquesta Nit del Futbol, doncs l'any passat el millor jugador amateur va ésser en Jordi, el capità del nostre equip. Recordem també, que en la primera edició, varen rebre el corresponent guardó l'anterior president del Club Esportiu Artesa de Segre, en Francesc Vilalta, com a millor directiu., i l'aleshores entrenador, senyor Ginés Parra.

Evidentment el nostre equip, es pot dir, que és un bon promotor d'entrenadors, el que també vol dir que s'ha estat encertat a l'hora de cercar la persona més adient per a dirigir l'equip.

Felicitats a tots!!

1.º Campionat Social d'Estiu de Futbol-Sala

El C.E.N.G. ha organitzat aquest interessant torneig d'estiu, per tal de fomentar l'esport entre nosaltres, en aquest cas concret, el futbol. La idea és força llúida per la manera de desenvolupar-se.

Hi participen vuit equips, els noms dels quals són ben representatius de llocs casolans de les nostres rodalies: Castellot, Salgar, Noguera, Crestes, Esplanells, Pla, Roca Cudós i Montsec.

Cada equip està format per sis jugadors —un porter i cinc jugadors de camp— que es poden anar substituint en el decurs del partit, per la qual cosa cada equip compta amb una plantilla de set o vuit jugadors, i que van des dels més petits, 15 anys, fins als més veterans, per tal de que hi participin tots els bons «futbolistes» locals.

Per tal que el campionat fos més equilibrat i competitiu, es varen formar els equips per rigorós sorteig, de manera que cada un tingués un jugador del primer equip, un juvenil, un infantil i dos o tres veterans, a més del porter corresponent.

El torneig es juga pel sistema lliga, és a dir, tots contra tots, a una sola volta i en partits de dues parts de trenta minut cada una. El guanyador d'un partit suma dos punts, i un punt per cada equip en cas d'empat.

Per qüestions de dates no podem donar resultats, o almenys tots i la classificació final, el que per altra banda és el menys important. El que sí és remarcable és l'èxit del campionat, tant pel joc com en l'interès

dels espectadors nocturns, de la qual cosa sí que en podem donar constància.

Tanmateix es disputarà el Campionat de Futbol-Sala per a mainada, en les dues categories d'alevins (nens de 9 a 14 anys) i benjamins i mini-benjamins (nens de 6 a 9 anys). En ambdues categories el campionat és pel sistema de lliga, tots contra tots, però a dues voltes.

El equips són els següents:

Alevins: Cel de Rubio, Salgar, La Palanca i Forat rodó.

Benjamins i Mini-benjamins: Artesenc, Noguera, Antona, Mira-Pallars i Montsec.

Cartes a la Redacció

Fa uns dies vaig passar per darrera l'antiga bòbila del Mallol i allí vaig veure un detall que em va impressionar: al costat d'un pal de FECSA que porta una línia que suposo que és d'alta tensió, hi ha una paret del forn de la bòbila en un complet estat de ruïna i desplomada en direcció al pal; no es pot arribar a imaginar el que passaria si la paret caigués, e' que produiria l'ensorrament de part de l'edifici damunt del pal, el qual no resistiria l'empenta, i llavors la línia d'alta tensió podria caure a terra i les conseqüències serien catastròfiques.

Per tant crec que s'hauria d'avisar allí on calgui, si és a FECSA o als actuals propietaris de la bòbila per tal que hi posin remei.

Un artesenc preocupat

Seguros Gardel

BENJAMIN CAMATS PUIG

Ctra. Agramunt, 35
Teléfonos 40 02 32 y 40 03 54

ARTESA DE SEGRE
(Leida)

C. Sió, s/n.
Teléfono 39 01 96

AGRAMUNT
(Leida)

!ASEGURESE....!

Pero no se precipite

SUSCRIBA EL SEGURO

a menor coste
y mayor cobertura

ES PRIMORDIAL SABER ESCOGER

- a) Un buen Agente
- b) Un profesional como amigo y asesor

DE NO SER ASI, PUEDE PAGAR LAS CONSECUENCIAS

¡CONSULTENOS..!

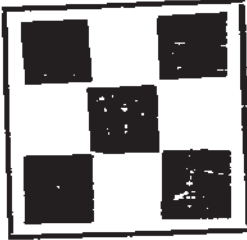
Estudiaremos lo que necesite

PODEMOS ASEGURARLE:

- Su HOGAR A TODO RIESGO, pagando solamente 1.050'— ptas. por cada millón de garantía.
- Su AUTOMOVIL, a partir de 11.000'— ptas. al año.

SEGUROS GARDEL

SIEMPRE EN VANGUARDIA

**GALLINA BLANCA
PURINA**

DISTRIBUIDOR:

M.ª JOANA GALCERAN

Ctra de Ponts, 23
ARTESA DE SEGRE

El nou Distribuidor per Artesa i Comarca, els hi ofereix els seus serveis, i els hi recorda que al seu establiment hi trobaran:

- Pinsos per a tota mena d'animals.
- Medicaments de veterinària.
- Gabies per a gallines i conills.
- Gallines ponedores.
- Animals de selecció (porcs i conills) i tot el relacionat amb el món ramader.

VIAJES MARSANS

VIAJE A LA MARAVILLOSA ITALIA

10 DIAS DE VIAJE DEL 4 AL 13 DE SEPTIEMBRE

Se podrán visitar entre otras estas ciudades

PERPIGNAN - NARBONE - BEZIERS - MONPELIER - NIMES - ORANGE - MONTELMAR - VALANCE - ROMANS
GRENOBLE en FRANCIA. TORINO - MILAN - BRESCIA - VERONA - VECENZA - PADOVA y VENECIA ciudad
maravillosa, única por sus puentes, canales, palacios y góndolas

FERRARA - BOLOGNA - FLORENCIA ciudad de los MEDICIS - ROMA la ciudad eterno donde se podrán efectuar
excursiones facultativas a escoger - PISA - GENOVA y por la autopista de la RIVIERA a MONPELIER para re-
gresar a ESPAÑA por LA JUNQUERA y fin del viaje. Este gran viaje se ofrece a un precio especial

Solicite información a:
JUAN SERENTILL BRESKO
«LLANES IRENE»

Ctra. Agramunt, 74 - Teléfono 40 02 17
Bisbe Bernaus, 29 - Teléfono 40 01 09
ARTESA DE SEGRE